

Lanzerovi

Formulář příběh rodiny, jejíž příběh nás bude dnes provázet, se začal psát s prvním dnem 2. světové války. Zakladatelem rodinné větve, která nás bude zajímat, je Leopold Lanzer s manželkou Helenou Druckerovou, "mimořádně" oba zemřeli v koncentračním táboře Malý Trostinec v Bělorusku, spolu s Leopoldovou sestrou Charlottou. Leopold a Helena měli čtyři děti - Oskara, Irenu, Matylda a Evžena. Matylda s Irenou si vzali dva bratry - Irenu Václava a Matylda Eduarda Galíčáky. Dva bratři si vzali dvě sestry a společně žili v Ostravě, přesněji ve čtvrti Lanzerovec (odtud jedno rodiny), kde rodina žila přes 200 let a měla tam spoustu rodinných podniků - mezi nimi řeznictví (které postavil vyše zmíněný Leo Lanzer).

Matylda s Eduardem teď ale na chvíli opustíme a svou pozornost zaměříme spíše na Irenu a Václava. A začneme úplně od začátku. Představte si, že máte manželku, čtyři děti (Zdeňku, která ale zemřela ve dvou letech, Václava, Milušku a Jiřího) a velkou rodinu (například bratra vaší ženy, Oskara, který měl jednou převzít rodinný podnik, takže by řeznictví zůstalo v rodině). Život se zdá být, až na občasné drobnosti, perfektní. S příchodem války se ale objeví jeden problém. Ta rodina, kterou máte, je židovská, vy jste ale křesťan. Což se samozřejmě nezdá být tak podstatné, ale jak jdou léta, ukáže se, že pro někoho to problém přece jen je. Jednoho dne s vámi chce mluvit důstojník gestapa. Říkáte si, co může chtít? Rozhodnete se ho vyslechnout a ukáže se, že možná přece jen není ještě vše ztraceno. Ten důstojník vám totiž navrhuje, abyste se rozvedli, čímž zachráníte ženu i své děti od transportu do koncentračního tábora. Rozvedete se tedy, jako důvod rozvodu uvedete nespokojený odpor k partnerce, a zdá se, že je vše zachráněno. Tím víc vás překvapí, kdy vaši žena a dětem přijde předvolání do transportu.

Irena byla i se svými třemi dětmi transportována dne 26.9., léta páně 1942 do Terezína - největšího židovského ghetta na našem území. I přes odločení od manžela a všechny útrapy, jež Irenu i její děti v Terezíně čekaly, neztrácela paní Galíčáková naději, že se jednou zase setká se svou rodinou. Proto pravidelně psala Václavovi korespondenční listy, které mohli židé v ghettu jednou za čas poslat blízkým. Jenže jeden listek nestačil, a tak Irena psala i za své děti (tehdy bylo nejstaršímu Václavovi 2 roky). Avšak jejich osudem, zdá se, nebylo přečkat válku v Terezíně. O dva roky a několik dní později (9. 10. 1944) je transportovali do koncentračního tábora v polské Osvětimi, kde ještě ten den Irena i s dětmi umírá.

Zde tuto část rodiny Lanzerů opustíme a přesuneme se k Matyldě, jejímu manželovi Eduardovi a bratru Evženovi. Evžen studoval gymnázium a byl něco jako premiánr rodiny. Přesto měl ale asi nejhorší smrt - byl totiž, spolu s Oskarem Lanzerem, chycen na útěku. Matylda a Eduard měli roměž děti - dvě dcery, Evu a Olgu. Jenže na rozdíl od své sestry Ireny se Matylda rozhodla zůstat v manželském svazku s Eduardem, a dost možná proto jsme si mohli celý tento příběh vyslechnout. Ona i její dcery totiž válku přežily ukryté na faře v Ostravských Michálkovicích, a tak nás paní Eva Galíčáková, jedna z dcer, zavedla do této rodinné historie.

Sama paní Eva mluví o velkém štěstí, jež jí i její sestru polkalo - síce po čas války nemohla moc vycházet ven, ale to je malá cena za přežití. Jednu zábavu však přece jen měla: ráda si hrála na hřbitově a v kolumbáriu. „Wrtyých se nemusíš bát, ti už ti nic neudělají.“ říkávala její babička.

Máť Eva si prožila válku odloučená od oběhového světa tak důkladně, že ani netušila, že tam venku, za zdi máchálkovicke fary, nějaká válka zruří. Vyrůstala pouze se svou mladší sestrou Olgou, rodiče pobývali v Terezíně - otec za protinacistickou činnost, a matka protože byla židovka. Ale zpět k rodině Lanzerů. Jak už jste si jistě všimli, je to rodina velká a početná. Tedy ještě před válkou byla. Většina židovské rodiny Lanzerů zahynula v koncentračních nebo vyhlazovacích táborech. Ti, jež jsou jmenováni výše, zastupují jen zlomek zahynulých Lanzerovců, ve skutečnosti jich zemřelo mnohem více - takřka více, než polovina celé rodiny.

Zcela výjimečný a odlišný osud však potkal děti a manžela Leopoldovy (viz. Vyše) sestry Aniče, především však jejich nejmladšího syna Kurta. Tato větev rodiny Lanzerovců se na začátku války rozhodla před Hitlerem utéct do tehdejšího Sovětského svazu. Tam je ale místo azylu a porozumění čekala internace na Sibiř do jednoho z gulagů, kde žili více než rok, spolu s další utečeneckou rodinou z Polska. Všech deset lidí se těsnilo v jednom malém dřevěném srubu o třech pokojích. Otec Evžen a jeho starší synové Valter a Norbert chodili pracovat do lesa, nejmladší Kurt zatím sbíral hřbívy, borůvky a jiné lesní plodiny, které v přírodě tajky dokázaly přežít a ve zbytku času také dělal z kůry stromů tzv. lapte - lykové boty.

V roce 1941, když se utečenecké rodiny začaly ze severu sbíhat na jih, nebyli ani Lanzerovi výjimkou a odešli ze Sibiře do Uzbekistánu, tam se „usidlili“ v táboře u hranic s Tádžikistánem. Tehdy bylo Kurtovi třináct let, a tak byl dost starý na to, aby mohl spolu se svým otcem a bratry pracovat při kopání kanálů sloužících k zavodňování.

Zatímco já jsem ve Lově chodil do polské školy a bratr Valter studoval na gymnáziu, otec dělal číšníka v kavárně Ritz a druhý bratr Norbert dělal dlekače. Pak Rusové internovali všechny cizince, podezřelé ze špionáže. Nas odvezli dobytčáky až do gorkovské oblasti, do lágru Panino. Cesta tam trvala skoro měsíc...“ Vzpomíná Kurt Lanzer.

Takto žili další rok a půl. Pak se dozvěděli o městě zvaném Buzuluk, kde v roce 1942 začal spolu se Svobodou divizní generál Heioldor Pika formovat jednotku československé armády z československých vojáků v sovětských zajateckých táborech. „Bůd se chcete najíst a zase se vrátit domů, pomůže vám jediné armáda, jejíž l. československý samostatný polní prapor organizuje v Buzuluku Plk. Ludvík Svoboda“

Armáda dále postupovala přes Duklu a s ní i Kurt s matkou, která v té době pracovala jako zdravotní sestra. Když konečně dorazili k českým hranicím, byla válka u konce. Byli tedy převedeni do Prahy, kde na jaře roku 1945 pochodovali na Pražský hrad. Na konci září toho roku ho jeho prapor propustil do civilu. Napřed se vydal do Ostravy, kde zůstal dva roky, poté odešel do nového svobodného státu Izrael.

Obyvatele tábora byli v situaci, kdy vlastně neměli na výběr... a tak tedy šli. Evžen Lanzer se svými syny uposlechl vyzvu mezi prvními. Během cesty ale onemocněl úplavicí - přesto narukoval. Stejně tak Valter, nejstarší z bratrů, kterému musejí kvůli omrzninám amputovat několik prstů na noze.

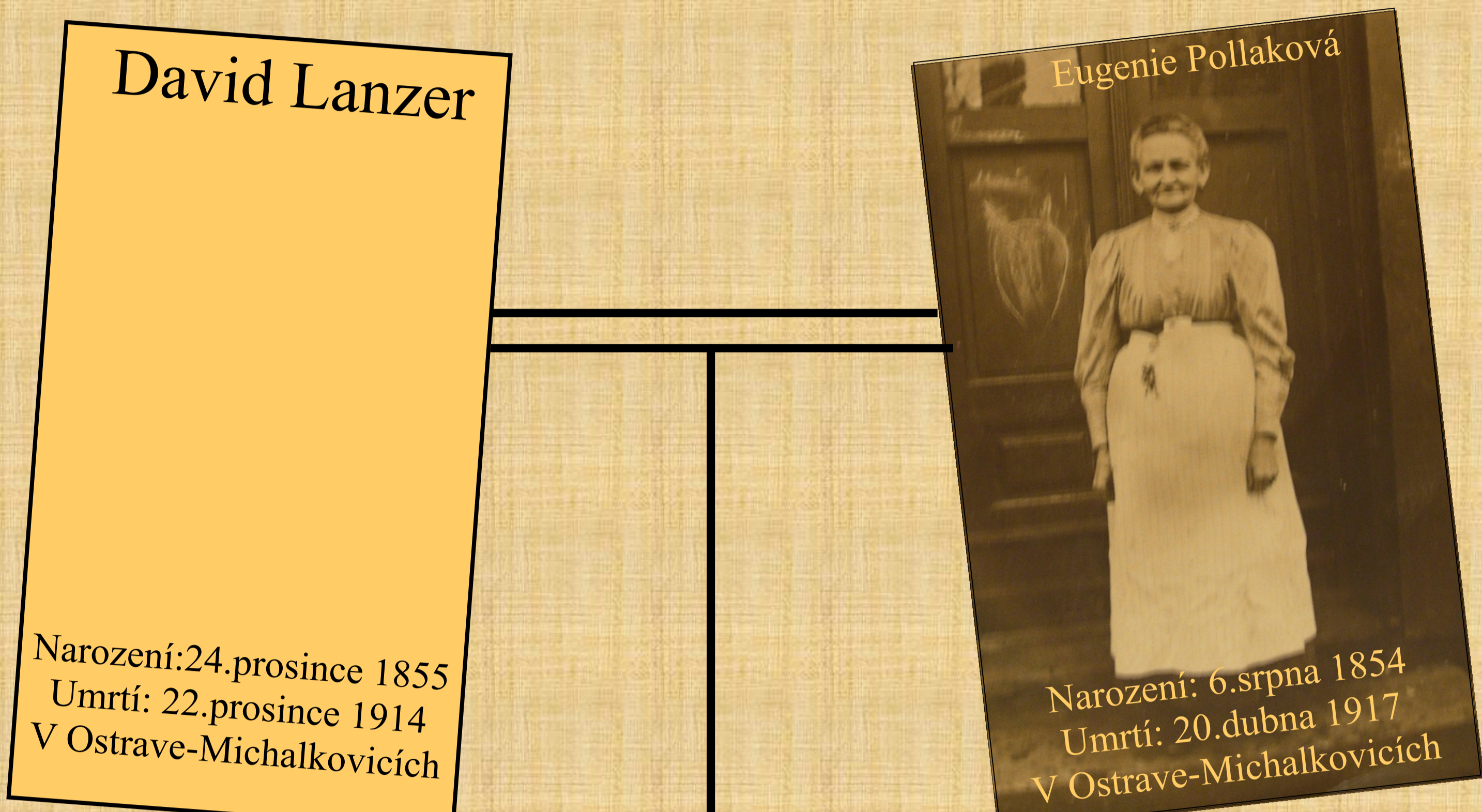
„Má s maninkou jsme ještě zůstali v lágru. Pak jsme si ale podali písemnou žádost, že chceme jako dobrovolníci také ke Svobodovi. Museli jsme žádat, bylo mi teprve patnáct. V srpnu 1942 jsme přijeli do Buzuluku, kde jsme zjistili, že můj otec již nežije. Zemřel na následky těžké infekční choroby dysenterie.“

Kurt byl vzhledem ke svému věku (bylo mu tehdy 15) přidělen k náhradnímu praporu kulometné roty. Oba jeho bratři padli hned v první den boje, 8. března 1943, u města Sokotovo.

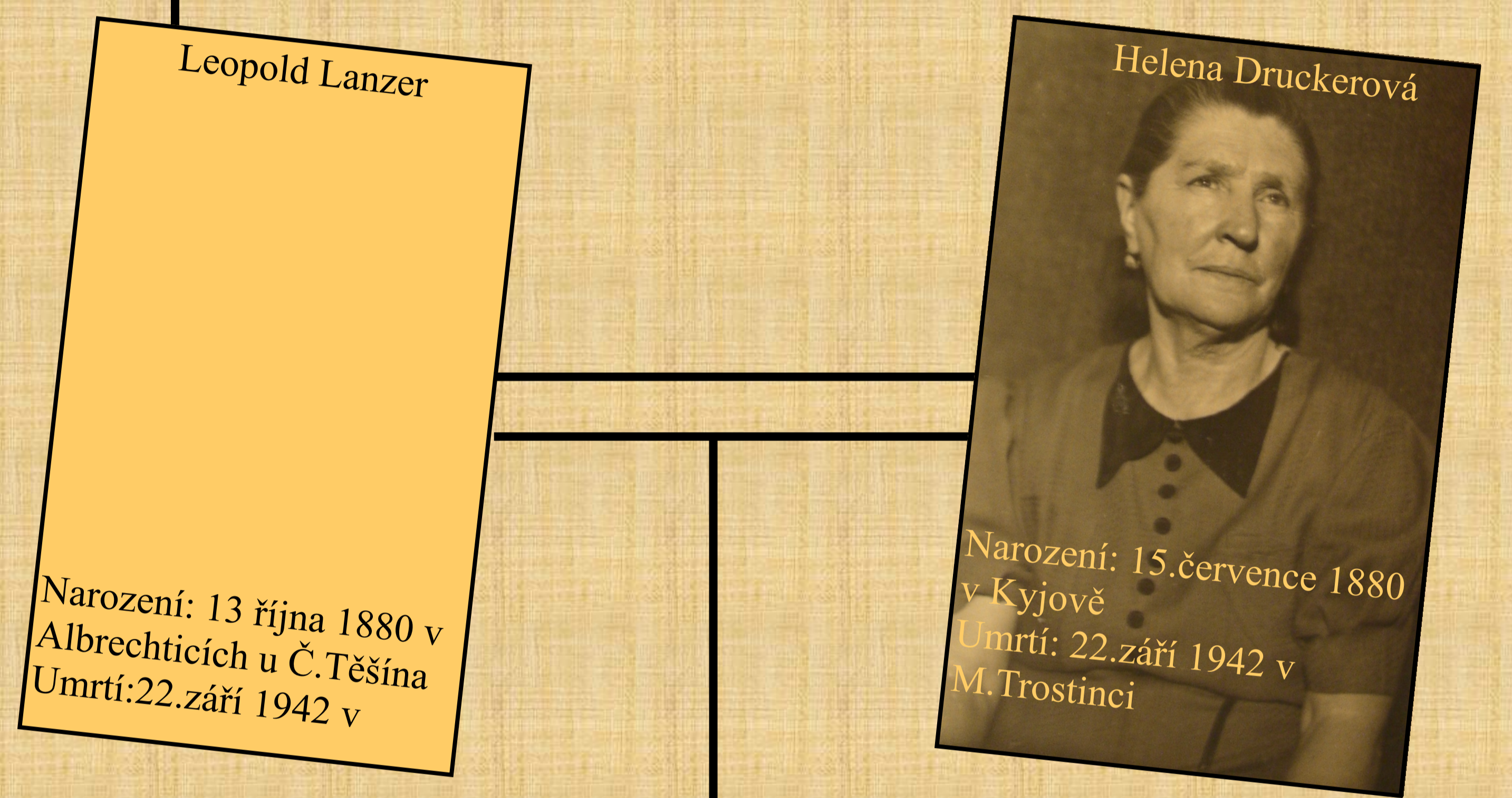
Armáda dále postupovala přes Duklu a s ní i Kurt s matkou, která v té době pracovala jako zdravotní sestra. Když konečně dorazili k českým hranicím, byla válka u konce. Byli tedy převedeni do Prahy, kde na jaře roku 1945 pochodovali na Pražský hrad. Na konci září toho roku ho jeho prapor propustil do civilu. Napřed se vydal do Ostravy, kde zůstal dva roky, poté odešel do nového svobodného státu Izrael.

Kurt Lanzer se i osobně setkal s generálem Svobodou.

Kurt byl vzhledem ke svému věku (bylo mu tehdy 15) přidělen k náhradnímu praporu kulometné roty. Oba jeho bratři padli hned v první den boje, 8. března 1943, u města Sokotovo. Armáda dále postupovala přes Duklu a s ní i Kurt s matkou, která v té době pracovala jako zdravotní sestra. Když konečně dorazili k českým hranicím, byla válka u konce. Byli tedy převedeni do Prahy, kde na jaře roku 1945 pochodovali na Pražský hrad. Na konci září toho roku ho jeho prapor propustil do civilu. Napřed se vydal do Ostravy, kde zůstal dva roky, poté odešel do nového svobodného státu Izrael.

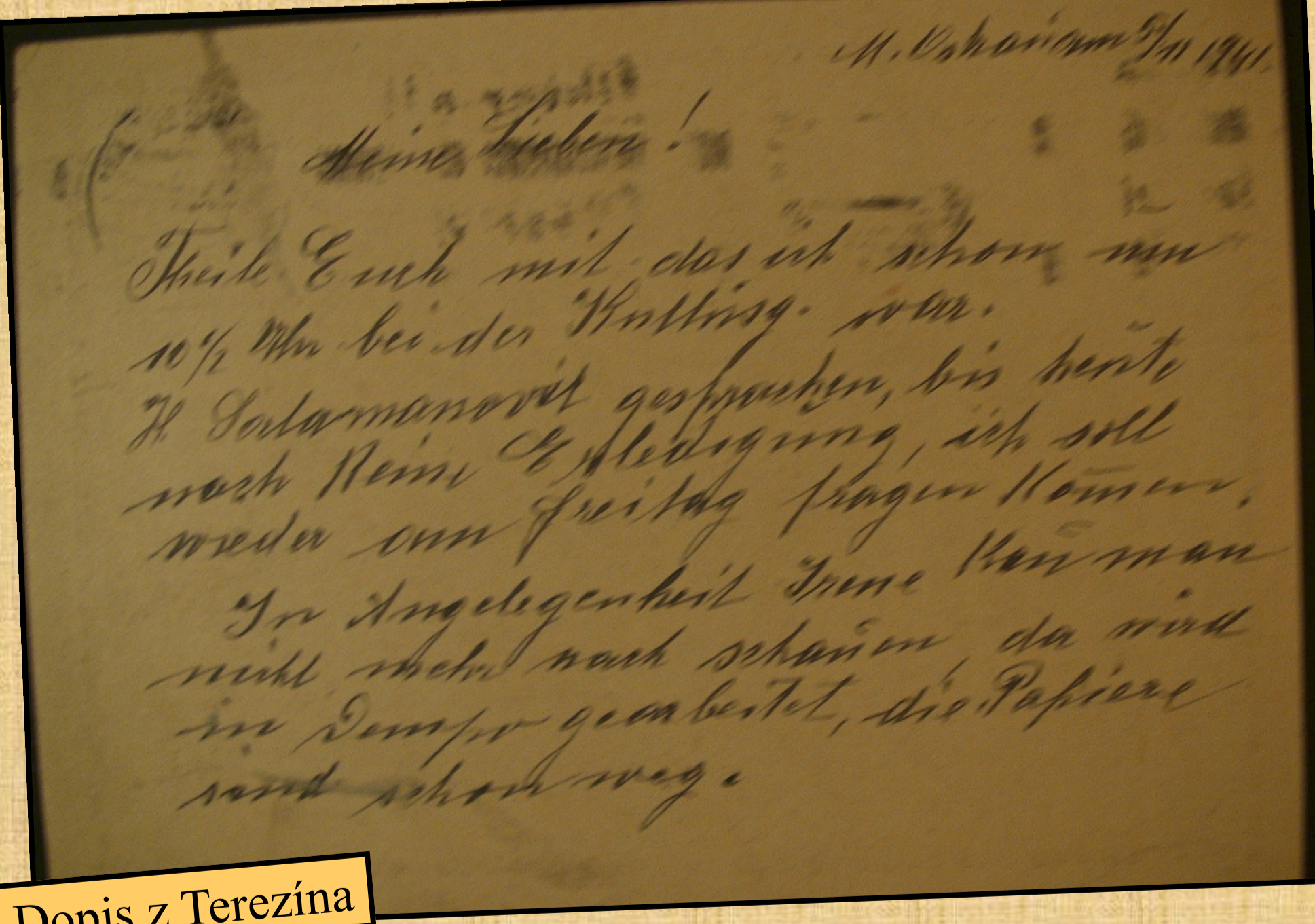
Když jsem po válce přijel na návštěvu Ostravy, měl jsem od přátel privátní telefon generála Svobody. Zavolał jsem mu: Tady je Lanzer, který sloužil pod vaším velením v Buzuluku. A on na to: Kterej Lanzer? Říkáme: Malý Lanzer. Nás bylo totiž narukovaných v Buzuluku sedm Lanzerů. Tři bratři, náš otec, dva přími bratřenci a jeden vzdálený bratranec. Vyřídil jsem mu pozdrav od jeho důstojníků, kteří žili také v Izraeli. Tak mě pozval k sobě. Poznal mě, znal naši rodinu. S mojí maninkou se setkával skoro při každé své návštěvě Ostravy. Až už tam přijel jako ministr národní obrany nebo prezident...“ vzpomíná pan Lanzer, v dnešní době žijící ve městě Ramat Jicchak u Haify v Izraeli.

Řeznictví Lanzer

Evangelický kostel a fara využívan jako úkryt před nacisty.

Dopis z Terezína

